

BIBLIOTEKA

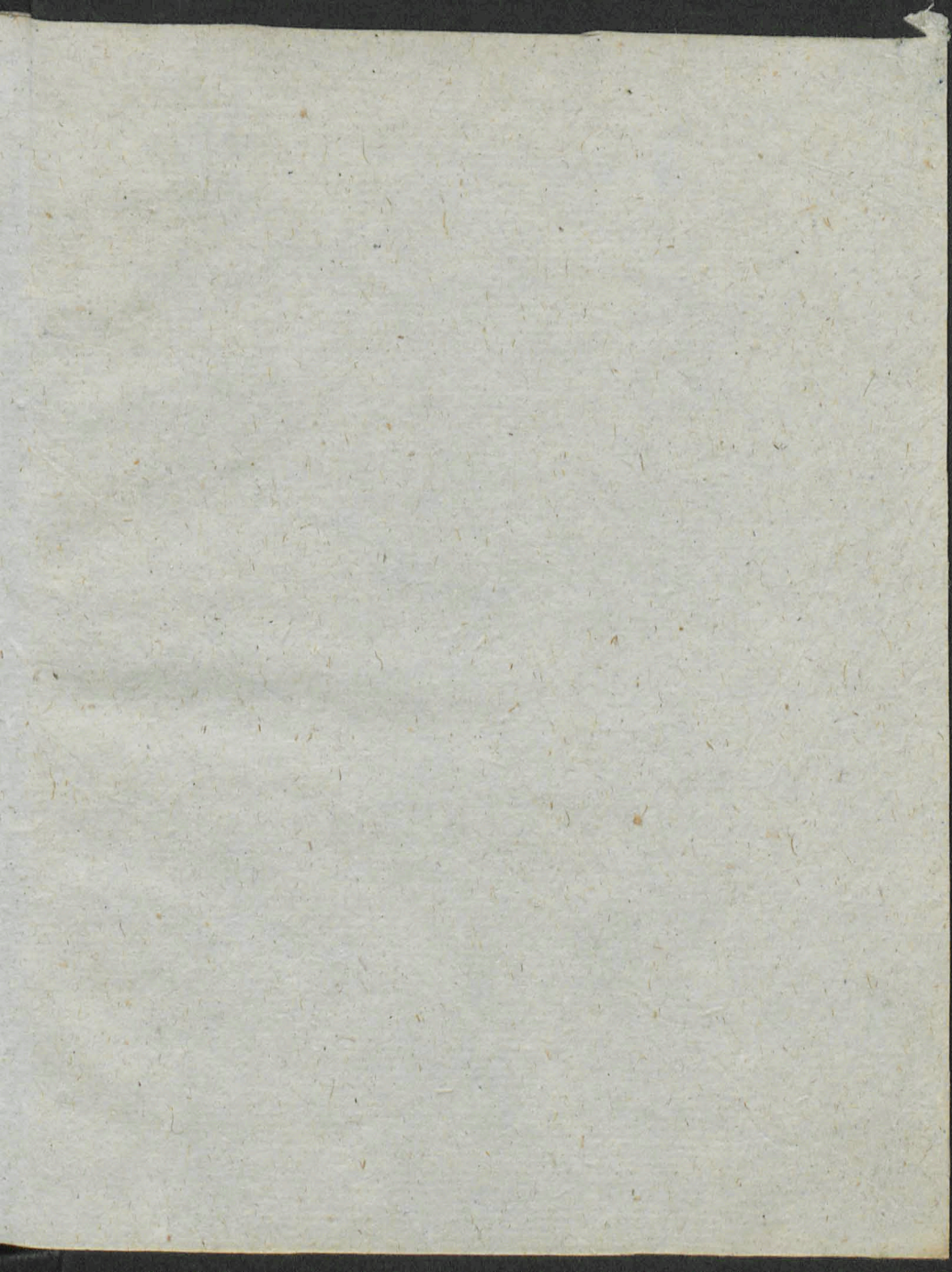
Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVII

2560

MF

19,043

Starowolski Szymon

Esth 29 str 213

136.
139
W Y P R A W A

2

128

30

W Y I A Z D

Potężnego y nie ogárnionego
Woyšká, napotężniejszego y naysroz-
szego Monárchy,

S V L T A N A A M V R A T A
Cesarzá Tureckiego terázniejszego,

Na Woynę do Korony Polskiej.

21 to z namówy / rády / y przenaiecia / ták Luterstiego /
iáko Czará Wielkiego Moskiewstiego / y inszych
Katholickich Nieprzyziació!

Roku P. 1 6 3 4.

19.043

XVII - 2560 - II

Sultan Amurat Cesarz Pogański / Ziemie Turckiey y Tatarskiey Monarcha / naywzrostszy wsiem Chrzescianom / wyprawilwszy przed soba wprzód die 18. Martij Anno vt supra ; wśelakie parafarnalia, Apparat / y Rynsztunek woienony / y wśytke gotowosc do boiu nalezaca / takze y zywnośc rozna / hoyna y dostatnia / iak ná kilka lat / to iest / potrzeby rzemieśta y dzieła woiennego : á miánowicie / Namioty wielkie y mále / dla siebie y dla ludzi / y dla koni / kostrowne y proste / bawelniáne y płocienne / y skorzane : przytym prochy / kule zelazne y olowne / y kamienne / lancuchy takze do dzial / y drugie do opasania obozu miózsze / dziala strogie burzace / y polne nosne dlugie / puldzialka / hakownice / organki ná kolkách dlugie / hártabuzy / petardy gotowe / dziala skorzane / dziala drevniáne / muskiety / mozdzierze wielkie y mále / ianczarki / dzidy / kopie / coby nád zamiar bylo : do tego rydle / lopaty / kilofy zelazne do murow / motyki / drabiny : zás dla mostu robienia drzewa / tarcice debowe / siekier / zelaza rozne / haki / gwozdzie / powrozy / liny wielkie / knoty do rużnic / spiże dla lamia dzial nowych ábo spádanych : bawolow y wolow kilka tysiecy co dla zywności / oprocz tych co z rzeczami w wozách sly / Frow kilka nácie set / báránow kilka tysiecy / znouw zboza rozneho kilka dziesiat wozow / máli rozney wiecey niż

sto wozow / miasa wedzonych / y innych rzeczy wielakich
froga rzecz y niepodobna / do liczby y opisania / co wle-
żono wolmi / y bawolami / y osłami / y konmi / także y
wielbładami : bylo tego wiecey niż pod dwa tysiąca
wozow : bo w tak wielkiej gromadzie / y w tak wielkim
woytku / trudna rzecz była wszystko porządnie opisać y
zliczyć : bo czyby bylo patrzyć / czy notować / ábo pi-
sąc / gdyż to pamiętać rzecz niepodobna / y zgoła (pod
straża bywosy Janczarow) bázno niebezpieczna / y śmier-
cia pachnaca / á zwłaszcza Chryściánom / á to cośmy mo-
gli pamiętać / y ieden od drugiego zbierać / y notować.

Potym było wielbładow wielkich cztery sta z tlomo-
kami sulnem nákrztemi / z różnemi rzeczami / lecz trudno
było oto sie badać y pytać : piechoty tysiąc bylo.

Szlo potym koni pieć set także z tlomokami / byly
nákrzte welenkami cudnemi / przy nich konnych šest
set bylo znacznych Junakow / y mlodych.

Potym mulow także pieć set z rzeczami wojennemi /
y obozowemi cynskantami było / szpalerami nákrzte cu-
dnemi / przy tych było piechoty tysiąc / z ianczarkami dlu-
giemi / chłopia dobrego mlodego : było też tu wozow bli-
sko dwu set ciężkich po šest koni dobrych w każdym / á
przy każdym wozie láternia / pies / rusznic ábo ianczár-
rel pará / y dzidá.

Potym sam Cesarz wyjechał takim porządkiem / y ór-
dynkiem / mając koło siebie dość żołnierza dobrego /
mlodego / świetno / ármatno / zbroyno / konno / stroyno /

bogato dobrych chłopow. Ubdawali Turcy / je wysy-
tkiego woyska Turckiego / oprócz Tatarskiego / jest po
osmięć stotyście / iátoż skoga rzecz y w polu nieprzye-
rzana tego była / áto wysytko ná przelewanie krowie
Chrześciánskiej tá sáráncá wylejdzá.

Potym die zo. Martij prowadzono dzial burzacych
piecdziesiat dlugich / mienych táłze polnych piecdziesiat /
á oddáne sá pod dyrtkycy y rzod Daudbáse zá miástem w
polu / žeby sly przy namiotách / y prochách / y ołowie.

Szlo potym cztery stá koni podwodnych stroyno
bárzo / od złotá / srebrá / y kámieni drogich militanter v-
bránych wyslo / y sá sánsácie Gáler żołnierzem nápelnio-
ne / dzialámi / prochami y żyronosá / ná czarne morze
ku Dunáiu / gdsie kázano most potężny y szeroki dla
przepráwy dzial y woyská zbudowác / y stáwiác / iáť ná-
predzey / y iáť nalepiey ná vkráinie:

Postano wprzod iáť wdawali Turcy / trzynásácie set
ciesli dobrych / dla stáwiánie gruntownego móstu ná
Dunáiu / y chłopstwá dla pomocy trzystá różnego / po-
stano przy nich wozow z potrzebámi / to jest / z zelázem /
z drzewem / z sielkerámi / sáto sáesćdziesiat / w káždym
sáesć wolow / ábo báwolow / sáto przy nich kówalow /
y slosárzow / y rybitwow co sie kolo wody rozumieá /
piecdziesiat / przy nich sáto piechoty tysiac / y konnych ty-
siac / y dwaý Bášowie iechali zá nimi we dwuset koni
z dzidámi / y Jáncárowo sto dobrych.

Potym prowadzono dzial znouu trzydziesáci burza-
cych /

cych inuſitate magnitudinis z Ceſarſkimi Herbami /
bárzo koſtownie okowánych y opráwonych / ſto w ká-
ždym po dwudziestu wolow / á przy káždym dziále dla
pomocy z dragami Chłopeſlánsow ſto pó dzieſiatku /
zá temi ſto dla pomocy y odpoczyntu ſto báwolow
wielkich y dobrych / przy tych iechálo piechoty piećtyſie-
cy / y Kopyniłá tákże tyſięcy pieć / znouu piechoty z
djidami dlugimi pieć ſet / á wozow z rzezcami pultorá
ſtá / w káždym wolow ſto ſeſć : tu Puſtkarzew przed-
nich ſto w bárwie dobrej káždy z ſábla y z ruſznica : zá
temi iecháł iátiſ Báſá / máiac ſto koni z djidami / z páłao
ſkami / y z piſtoletami ſtroyno Jánczarow piecdzieſiat
ſtátecznych kátánow : ſto y kolas ſeſćdzieſiat / tych
Puſtkarzew z żywnoſcią y z rzezcami / przy káždy kó-
láſie pará ianczarek dlugich. Te dzialá iedne ſa ſtáre /
drugie nowe / bárzo piekna robota y ſwietna / iáł zlociſte
robione : ná oſtátku iechálo trzydzieſci Muczynow z ko-
pijami / páláſe pod noga / y po parze piſtoletow v telu /
miedzy niemi Jánczarow piecdzieſiat mlodych.

Ná káždy dzien à die 18. Martij áž do wyſſcia Ceſar-
ſkiego zá woystiem / tedy záwſe wychodziło tak przez
miáſto / iáło mimo miáſto / ſroga rzezc koni / mulow /
wielbladow / oſtow / ſtoniow / wolow / báwolow /
krow / báránow / z rozmaítymi rzezcami y cynſtunkiem
woiennym / ták we dnie iáło y w nocy : á to rožnych y
rozmaitych Báſów / Wezerow / Spálow / y inſzych
Tureckich Pánow možnych y Kiazat / y Sedziatow /
á do

á do tegoż obozu wielkiego / pod regiment Daubáse sta-
wnego / y wojennego Bohátyrá / prágnącego krowie roz-
lania Chryściánſkiej / y zniſzczenia wſzech Kátolikow.

Rzecz trudna / y niewypowiedziana / opisać / ábo
wymówić / iák tego wiele / y ſtoga rzecz ſto tey Káránc-
cy / ábo tego kátolu Biſſurmánſkiego Czártowſkiego /
ták przez Konſtántynopol iák y ze wſzytkich ſtron Pán-
ſtwá ták ſzeroko náſiádlęgo y moźnego / nuź co z inſzych
kráíow / kto to moźe wiedzieć / bo y ſam Ceſarz nie wie /
áź bedzie wiedział nád Dunáiem przy popisie y mun-
ſtrze : to dziwná y godna rzecz ponderácycy / czym ſie
ták ſtogie woſtko żywić ná ſtánowiſtku bedzie / y w co-
bozie gdy w gromádzie ſtána : zwołaſzá kolo Dunáia
trawy y w Wołoſech wygorzály / y woſchly bázno :
álec on ſobie tuſzy ná Ukraínie kónie wytuſzyć / ábo da-
libog wysuſzyć / co day Boże.

Byloby było co notowác / y piſác / ále to ſám gár-
blem y ſtoga ſmiercia páchnie / gdyby liſty przeieto / á-
bo poſtrzeżono : bo ſie Turcy iák y inſze Uácye ſwego
cieniá boia / nie ták iák náſzy Polacy / że káźdemu wolno /
wnieſć / wynieſć : Miáſto / Zamki / Fortece / Obozy /
Wieże / Wály / Mury widzieć / nie ſiená to cny Narod
Polſki niewzdryga / ále ſmieie káźdemu nieprzyiacie-
lowi weyjrzy w oczy y w pole ſtáwia / Bogu ſámemu
y ſwíetym iego pomocy uſáiac / á nie potedze / y wielko-
ſci Pogánſkiej / ábo ſtráchom : Nie zwykli ſie náſzy
Polacy bádáć y pytác / wiele woſtká / y pułtow Uie-
przyia

przyiacielskich / ale sie tylko pytao gdzie sa / ani ich tez
szekalo w Miastach / Fortecach / y w Samkach obron-
nych / nigdy ale zarosze / y zaras / odważnemi animusza-
mi / y śmiącym sercem ledwo nie nago z zbrozumi Nie-
przyiaciolni potężne bitwy / mało garścią Kycerską
sławney Korony zwodza / y zwycięstwá Tryum-
phálne odprawia / w małym poczcie mowie / y w ma-
ley garści żołnierza. Pod Chocimiem z przyslym Cea-
sarzem Turckim / w maley także gromadce / tak pier-
wey iak y teraz z Moskiewskimi Cesarzami / a przecie za-
laska Boza y przyczyno Patronow naszych / Pan Bog
raczy błogostawic / y zwycięstwá dawac / dobrane swia-
dome postronne Narody od wagi Polskie / czego pełne
Broniki / sław / y dzieł Narodu Lechowego.

Dopiero sie tu Cesarz ná nasza krew Chrześciańska
zainuony die 15. Aprilis w Sobote Kwietna Stabulu
swego pompaticę rusyl / takim porządkiem / z taką arma-
ta / z takim cynstunkiem / z taką gotowoscia / z tak ogro-
mnym woyskiem / y z taką potega / y z taką moca / y z ta-
kim prowiantem / iako byl przedtym przez listy swe / y
mandaty praconis voce po wszystkiey ziemi woynne do
Polski obwolal / y pod gardlem postanowil : a ná wie-
kszy žal / smutek / y posrąch / abo trwoge w Sytkiego
Chrześciaństwa / tudziez y Panom Postkom Katholico-
tim ná ten czas w Konstantynopolu w legacjach beda-
cym : tedy iedne wlice bázro dluga / seroka / y przestrona
rozstazania Cesarstkiego / naumyslnie Katholikom dla
dziwo-

dziwowania pozwolono / y dano / áto przy vlicách Ján-
czarskich / žeby záraz y stráž byla / žeby každý z nich Po-
sel vmiat to Pánu svému powiedzieć / ábo dla zátrwo-
żenia wypisác : lecz tym z lásti Božey K. I. M. Pan
Náš Mílościwy / y wšytko cney Korony Rycerstwo /
y obyvátele Koronni / bynamniey nie sa zátrwoženi /
ábo zturbováni : ále y owšem / z iednego Tyrána
Wielkiego Czará Moskiewskiego ták potežnego / świe-
ży y znáczny Tryumph zwycięstwa otrzymaawszy / y po-
težnie go zholdowawszy / práwie nic nie wythnawszy /
y kóniá iešcze nie rozsiodlawšy / y šable ostrey ze ktwie
Nieprzyacielskiej nieotáršy : záraz z wesolym y od-
ważnym Krolewštim y páńštim ánimušem / z milym
Rycerstwem swoim / iešcze zabávkami y igrzyskami
woiennemi zřátygowáni / znouu záraz ná kón šwoy z
ostrá šabla / z smiálym sercem ochotnie wšáda / droge
Nieprzyacielowi záiežďáiac / y w domu go nie czekáiac :

Gdy nam ták iuž te vlice dla tego widoku od Cesarzá
pözwolono / záraz iákoby názáintrz przededniem / nas
wšytkie Gaury / to iest Kátholiki / obestano / y stráž
nam dawšy kílka set Jánčárov / dziwowác sie y pá-
trzyć pozwolono / bez žadney přešłody y tumultu / cze-
go Jánčárovie z rozkazánia Cesarštiego strzegli : y
tákesmy nate' monštre / y okázyo Bissürmáňšta / ábo sier-
šenie piekielne / počowšy przededniem y cáty dzień / áž
y kílka godzin w noc / bez iadlá pátržáli : y bylo zgolá-
co widzieć / vpátrowác / y štyšec y vvažác / á zvla-

czá tak strogo potężnego Páná y Monárchy y wżemu
ś wiátu strážnego; zgotá nec oculus vidit, nec auris
audiuit, y zgotá rara Phenix in mundo, y niekázdy zgo-
lá tákley wypráwy / y tákiego woystká wyższy / otkrom
tego Pogániná tak možnego. Służa rzez / y godna
ponderácye y á mądrey z iedney strony; á z drugiey
strony bárzo bzydła y strážna / y požálowánia godna:
že tak wiele Pogánitwá / tak ludzi wrodziwyh y bogá-
tych tak gromádnó ná wieczne potępienie w otchłánie
piekielne idzie / y ginie dla złości y vporu swego / Bogá
w Troycy iedynego niepozna wšy.

Godna záprawde rzecz v wáženia / gdy sie tak se ógie
woystká rużyly / nie iáko ludzie / ábo woystko / ále ráczey
iáko pšezoly, muchy / šaráńca / ábo mgla iáka; tak gro-
mádné / tak stroyno / tak porzadnie / tak bogáto / tak
pompe se, tákim rzodem / w tákim šytku / w tákley zgo-
dzie / w tákim poslušénstwie w tákim ordynku, tak wie-
le konnych y piešych / ármatno z rozmaítymi broniami /
w rozmaítey bárwie / w rozmaítých šátách: á to wiel-
ka / že w káždéy kupie / pulku ábo vřcu / ábo kilká tys ácy
ábo kilkánaście; á przecie iedná / w rzadzie y w dobrej
klubie zgodnego poslušénstvá / zgody y spráwiedliwo-
ści: day Bože by tak v nas. A to tak sm'em rzecz / že
gdyby KROL I. M Pan Nasz Miłósciwy / miał tego
woystká zpolowe / tedy rozum'em žeby sie mógł ná wpy-
tel świat porwít / iáki ten Dóznim m i strozi y niezliczo-
ny poszet ludzi do boiu: lez že iáki żydzi mizerni / bzyt-
cy / bez

cy/ bez Bógá prawdziwego / bez Wiary / á gdzie tego
niemá/ iát tóma ma bydz álep serdeczny / émiaty / sze-
śliwy ; gina iak muchy y bestye / á ná požarcie szarto-
wskie wieczneida: Takim sie tedy ordyntim y órsha-
liem kónczylá tá procassya Pégánstwá przekletého / ná
zgube násze y szkóde / abo rózey ich sámých dalibog / y
táti byl procedet przeciw Wygryznie náshey y Koronie
vbiegley / tcy pickielney háráncy Bisurmánstiey.

Początek wyprawy Woyská Komunnego.

1. **N**Apřed wyjechał Dawbasia z eby vprzeštrzenia y gotował
droge ná přeziazd Cesátski přez woysko / przy kterým šio
bárzowiele gremadného woyská piešego y konného šamoštiego / z
kárabekami y z iándžiurani zexia ich Terchánkál / co kóto Galer
robia ná morzu bylo tego lepiey niż twá tysiacá / choč ščislo y pře-
škó biezeli / ále dobrze armatno.

2. Potým šli Lwártowie z rejných Várečew širzeley / co ná
Gálerach z iánežárkami šluz / do širzelánia dobrzy y ebrotni.

3. Šzedl potým Džáfer Bafá Bápitan Mešski / przy nim što-
konných z džidami kilkánasčie tysiecy / pietnasčie abo šesnasčie mieš-
dzy niemi niesiono znáker dwá ná kopyach / y z choragwiámi.

4. Šá temi tážke što ogromne čátery kupy z choragwiámi / bylo
šesč tysiecy w jedney kupie / zbroyno / z kopyámi / švietno / y stroyo-
no / bogáto.

5. Potým šli Šwárbyánowie piešy / čtepi dužy z lastámi čien-
kimi / z ebu štron čstrožakewánemi do přezbitia čtepa čee w
zbroi / abo kóniá náštrale Epišnikew Tiumieckich / co ná Gálerach
šrocáta Vtepryziáčieš / štoč ná pi ppech / abo ná šenexach / gdy
bitwá i š / ná rogech ebudwu Okretew ábe Galer ná morzu / ále
y ná ladžie ten lud dobrý.

6. Potým rečáli Kyzewie z lukámi širzeley dobrzy / y mežni ná
lážni / šá temi znovu piešy z špílami / bylo ich wšykčich 6. tysiecy.

7. Jechal potym Kápitan Beshicháia/ zá nim sto konnych pu-
škarzow morskich gromáda niemáta ármátno/ bylo ich pod tysiác/
z niemi wielbtadow pultorásta.

8. Potym Czaušowie morscy/ zá niemi sto dšestáéc tysiacy ludži
z dšidámi w páncérzách konno/ y dobre konie mieli.

9. Potym Ciesniešerowie piechotá w čerwoných čáplách okra-
głych/ z iánežárkami dlugými/ niešiono miedzy niemi dla znáku
dšidel kílka drevniáných/ tych bylo trzynašće tysiacy w liežbie.

10. Potym Seymenowie piešo z iánežárkami w šárych čubátych
čáplách/ sto ich dwánašće tysiacy.

11. Potym Kápitan morški Bicháia miał ludži konnych šest tya-
šicy z dšidámi/ piešých také z iánežárkami šest tysiacy šrzela-
cow/ lud dobry.

12. Potym Arábow z lukámi/ z dšidámi/ y z iánežárkami/ mies-
šáných sto dšestáéc tysiacy/ práwie przybrány y walečný lud/ go-
dšien pochwały.

13. Potym šest tysiacy sto piešých z dšidámi y z šáblámi/ á zá
niemi pieš set Jánežárow/ y wielbtadow trzyczdesći z rzečámi:
T Tu koniec ludži zamorskich.

14. Potym Kopyniká šestnašće tysiacy z krotkiemi kopjámi/
Bosnacy/ Mártuzani/ ludžie štáteešni z brodámi čárnými/ Bátá-
nowie porzadni zbrojno/ šwietno/ ochedožnie/ od šrebrá y zlotá/ ko-
nie dobre/ tegož šeregu/ w lámpártách/ tygrysách z iánežárkami
ošm tysiacy/ zgotá dobrego šotnierzá/ z dálekley štrony przysli pieš-
šo/ mieli mulow sto z rzečámi/ y šli čiešto.

15. Potym sto zá tymi šeregámi ábo pultámi Lewartow piešých
z dšidámi siedm tysiacy.

16. Potym Czaušowie pod chorágwia čerwona/ ošoby zacne/ w
zawoiách Dywáňškich cudných pod litámi/ z kámešni drogiemi/
zawoie kudláte wielkie/ bylo ich siedm tysiacy/ mulow sto šestdšie-
šiat/ Piechoty pieš set z iánežárkami zbyenie dlugými nád zwočárye

17. Potym Tápežylárowie piešy z iánežárkami/ dla znáku nieš-
šiono dšialka y hákownice drevniáne/ bylo ich dšiewieč tysiacy/
šrzelcy dobrzy šárzy/ čhlopi wielcy čudži/ gošies zdaleká špracosa

wáni

wani: z nimi wielkadow sto / baranow dwieście / mulow pięć
dziesiąt z rzeżami y ciężko / Puskarzow dziesięć / działek polnych
długich trzydzieści / wozow piętnaście pokrytych sukrem z rzeżami.

18. Potym piechoty w szelonych czapkach dziesięć tysięcy z łan-
czarkami / Asubistanowie nazwani / strzelcy dobrzy sa.

19. Basha tej piechoty z nimi techał stroyno / na koniu zacnym /
świeżo siany / przy nim konnych sześć tysięcy z dźidami y z łukami /
szable oprawne y rzedy stroyno / potym strzelcow tysiąc pieszych z
rusznicami długimi.

20. Potym koni pocztowych blugo obranych sześć tysięcy stroyo
no / od ztorogidow / y czaprągi na hatałach wyszywane / y sadzone
kamieniami rzedy od ztoro / drogie.

21. Potym Seymenowie / Martazani piechota z proporczykami
sześć tysięcy ich / y z szelba a polowa z łukami: przy nich mulow
sto dwadzieścia z rzeżami sto.

22. Działek prowadzono dwadzieścia y sześć: Organow sześć
wozkow na dwu kółkach: Puskarzow dziesięć: Baranow giano sto.

23. Potym Lewartowie / w tygryśach / lampartach / konno ze
szelba y kopijami sześć tysięcy: z temi koni prowadzono dziesięć
pod dekami szkaratnemi / rzeży od rzemienia y katchany pokryte skora

24. Potym trzy Choragwie / pod nimi żołnierzy różny bez szelba
by / niewiemy czemu tylko z szablami / bylo ich sześć tysięcy w pulku:
z nimi dział dziesięć wielkich / małych sześć / puskarzow kilka:
mulow czterdzieści z rzeżami.

25. Potym Kaimarowie Kopyńnicy z proporczykami idę w nas /
w czerwonych czapkach / mając kuczmy wileże y kunie / długie aż do
pasa / tych jest osm tysięcy.

26. Potym Kopyńnikow pięć tysięcy w złościstych szpakach y
szbroiach / bechterach / lud dobry y stroyno.

27. Potym pieszych sześć tysięcy z rusznicami / w pancierzach y
w lampartach / y tygryśach: działek dwadzieścia długich: mulow
czterdzieści y sześć z rzeżami: wozow sto ciężkich barzo.

28. Potym Kayskamanowey piechoty w złościstych szbroiach
dziesięć tysięcy z dźidami y z rusznicami y z szablami: ze szurmatka /

17. dwie ście przy nich / eo z iednego sturmaká ośm rázy strzeli raz
nábwošy: 34 niemi Jáneczácw pieć set / y konnych Vsarzew pieć
set / chłopcw dobrych.

29. Potym konnych w páncierzách y zarekawách złoćistych / z
kopjámí fiész tysięcy: tego Báže z dźidámí y z sáblami pieć tysię-
cy piešych / dźiał dźiesięć / mulo w sto trzy dźiesięć / puškarzew kiltá /
báránow dwie ście pedzono / wozow dźiesięć.

30. Tegož Báže z dźidámí / w lámpartách / pod struśiemí pió-
ry / siedm tysięcy konno: wolew prowadzono dwie ście / mulo w sto /
piechoty dwie ście dobrej / dźiałek dźiesięć / wozow dźiesięć.

31. Potym żołnierzá rošnego ze strzelbarożna pieć tysięcy konne /
piešych z dźidámí cztery tysięce w páncierzách.

32. Potym cztery Chóragwie Cesarskie nowe / pod niemi dźięć
ście tysięcy konnych zbroynych koptynńkw / rzeby od zlotá y ka-
mieni drogich / czapki háwtowádne zlotem y sádzene na hátlasie / ko-
nie dobre. Jáneczácrow 34 niemi w páncierzách złoćistych takže dźięć
ście tysięcy / jáneczárki złoćiste bárzo dlugie / dźiał pieć dźiesięć wiel-
kich / málych takže dlugich: insy piechoty z sturmakámí (eo cráz
dźiesięć rázy strzeli) dźiesięć tysięcy: mulo w sto / wielbládw sto /
stánow dźiesięć / puškarzew dwádźiesięć / wozow 30. z námioty.

33. Potym w páncierzách złoćistych piechoty z dźidámí dwánaś-
ście tysięcy / y z strzelba dluga: przy nich konnych pieć set zbroj-
nych z kopjámí.

34. Potym Jáneczácw fiésznaście tysięcy dobrych / w páncer-
zách / w welenách czerwoných: przy nich dźiał niemálych fiész
dźiesięć / puškarzew dźiesięć / mulo w dźiesięć / wielbládw cztery
dźiesięć / wozow dwádźiesięć / w káždym wolew fiész: pedzono tu
báránow trzy stá dobrych. Prowadzono tu figlarzew / ná koniách
stolacych: ieden stá w páncerzu złoćistym / z dźida piekna záko-
wána y z lukiem / y z stratami y z sáblá: drugi stá ná koniu z buzdya-
gánem / w srebrnym páncerzu po brzegách złoćistym / z sáblá á z ko-
pjá: á trzeci stá z zlotá z sáblá y z tarczá ná reku / cwierno wbrani: z
czorzy pokázowáli figle y kúnšey swoie / rážnie skáčac / y le-ń cí-
stájac do gory.

Potym

35. Potym Basie Zamorskiego mlodzy z dzidami / w kástanách cudnych haftowanych / lampartách / piešo barzo stroyno / osm tysiecy / ná plecách rusnice / w bokú sáble.

36. Kopyniká tego Basie šest tysiecy zbroyno / konno / armatno / swietno / strzy w miáce żołnierze / w záwoiach cudnych wielkich / przy nich piechory dwa tysiacá w páncierzách z rusnicami / prowadzo dzialek trzydziesci / wielbladow trzydziesci.

37. Potym w czerwonych kosulkách ná páncierzách piechory osm tysiecy z lancarkami / strzelcy dobrzy y duzy / dzialek málo dwadziesciá barzo dlugich zlocistych / nosnych mulow dziesiec / wozow piernaście.

38. Żolnierzá w lampartách / z lancarkami / w kástanách storzanych masznych / dziesiec tysiecy piešych strzelcy / konnych dziesiac tákze tysiecy / w / szrodku prowadzono dzial wielkich šestnaście / y stonow dwa barzo wielkich / malow dziesiec / ostow też trzy dziesci z rzeżami.

39. Czausow Cesarstich dwostich kilkanaście / przy nich piechory šest tysiecy dobrych lancarow / konnych dwa tysiacá / hatownic ná kólich dwuch prowadzono piec set / wozow gnano pulcorastá czabanow / baranow cztery st / krow piecdziesiat wiekich y dobrych. Trebáczow tu sto dziesiec / Zebenistow dziesiec / stonow dwa z rzeżami.

40. Tu sto piechory z zelaznemi roznami rysowanemi takó alá bary czery tysiacé / prowadzono przy nich koni w kirysach piec set dobrych / konnych sto dwa tysiacá / mulow trzydziesci / hatownic trzy st ná kólkach / organow ná wózkách o dwu kol trzy st / wielbladow dziesiec / Jancarow piec set w sypakach / máiac ná pierściach bláchy zelázne / y sáble w bokú / nie podty lud do boju / y strzelcy.

41. Piechory z lancarkami / w páncierzách w misiarckách / y w zarakawicach Cesarstkiey / piernaście tysiecy / strzelba zbyt dluga / y znowu zániami Spišnikow / y z rusnicami y z sáblami / Piechory také piernaście tysiecy / konnych šest tysiecy / Kopynikow zbroynych / armatno / swietno / y kóstownie obránnych / w záwoiach piešnych

Knych pod kłami czarnymi.

42. Konnych w złoćistych sypakach y zbrojach / brudzy w pancierzach / sunno / y kostownie okryte / y przykryte solbarami / aż ku ziemi wzorami / y kwiatami złoćistemi / y kłamiemi sádzone / chłop w chłop / dwanaście tysięcy / Piechoty tu trzy tysiące / działek szesnastie polnych / hakownic sto sześćdziesiąt / mulow sto dwadzieścia z potrzebami.

43. Piechoty dwanaście tysięcy w złoćistych szurmaczach z ianeczarkami / między nimi za znak buzdycan niesiono wielki / na kształt dwu mieżow złoćistych : piechoty było z dźidami y z szałami osm tysięcy / mulow dziesięć / wielbladow sześć / działek było dwanaście.

44. Tu sli Kucharze w deliach skorżanych czarnych z wyszywaniem kwiaty y listwami / było ich pieć set / armatno także wosysey / każdy z szały y z rusznicy dobra / ładunkow po pięć set każdy miał od Cesarza : mieli Konnych pieć tysięcy / także y Janczarow : dział wielkich sześć / małych cztery : między nimi niesiono na znak muske drzewniaka / y wierzchow albo tyżke wielka / nos y cásal / y garnet miedziany na kopiey. Szło tu Trebaczow wiecey niż sto / trabiac rożnie.

45. Tu sło piechoty czternaście tysięcy z rusznicami w zieloney barwie nowey / w rogatych czapkach : między ktoremi siedi Turcyzyn wielki w niedzwiedzia skore obrany / iak Olbrzym / z dźida / z szały / y z ianczarka dluga / w zarwoin / chłop srogie.

46. Tu sło piechoty w czarnych czapkach z dźidami dziesięć tysięcy w lampartach / w wilkach / w tygrysach / w niedzwiedziach skorach y welwich / mieli ianczarki y szały : Konnych było dwa tysiące / działek dwadzieścia / hakownic wieziono na kółkach dwieście dobrych / wielbladow sto / mulow dwieście / wotow cztery sta / gnano y baranow pieć set na zabicie y wadzenie do Obozu.

47. Z dramogłami piechoty sło siedm tysięcy w wysokich czubatych czapkach / z ianczarkami / y z dźidami ze trćiny długimi y ostro zakowanemi do przebycia zbroie badz konia : Konnych iechalo pieć tysięcy / działek prowadzono szesnastie miernych : z szurmaczami

kłami

Łemi piechoty dwie ście / co raz c m i d y szel i az nabwofy / fro-
ga torzeż y strážna choć kretka ufi.

48. Zopárdźcieowto z ianczarkami w białych postrebrzonych
sypakach / w zarekawicach / y pancierzach z sáblami pieśo / niesio-
no Topor między, niemi drowmány z znak. Prewadzono tu stonia /
wielbiadew pięćdziesiąt / y mulcw sześćdziesiąt z potrzebami wo-
iennymi / wozow trzydzięści po ośmi wotow / stárbych wozow
dziesiąt suknem czerwonym pokrytych / przy nich Kopiyntka ty-
siac zbroyno ná koniach dobrych / Działek piętnaście polnych / y mu-
skierow trzy sta ná wozách.

49. Porym sto piechoty ośm tysięcy / w pozłocistych ezubátych
czapkách krzywych z ianczarkami / Konnych cztery tysiące / mulcw
dwie ście / wielbiadew sto / hakownic sto ná kolkách / bawolow pe-
dzono trzy sta dobrych y wielkich.

50. Kapudźcieowie konni z kopiyntkami chorogiewnemi / sto ich
trzy tysiące ewiętno y zbroyno / zbroie złociste chegodie / tu piecho-
ty tysiące z dzidami.

51. Czembárdźcieow pod kicami dwolátkami konnych dwanaście
tysięcy / z froga ogniśta armato dluga / Janczardga z niemi stroyo
no / trzy tysiące pieśych / działek dziesiąt / oflow piętnaście z rzeżami

52. Tu wielbiadew pięćdziesiąt Cesáristich wielkich z cieża-
rem / rzezy nádryte sumnami spálerami przesywanemi / Konnych
sto pięć tysięcy z dzidami / pieśych Janczátow cztery tysiące z dl-
ga strzelba / działek piętnaście / y hakownic sześćdziesiąt wielkich y
dlugich ná kolkách / puskárzow kilka / pedzono tu Bawolow dwie
ście stoniew dwa z rzeżami.

53. W czerwonych pstrych y czarnych czapkách sto piechoty
dziesiąt tysięcy dobrey / konnych trzy tysiące / z niemi Bába /
máiac sto kontw krysách zbroyno / dział dziesiąt / y organkow dziesiąt
wozkow / á ná wozku po piętnastu organkow bylo dlugich.

54. Druży prośárdźcieowie w czerwonych czapkách / z ián-
czarkami konni y pieśy / bylo ich w liczbie dziesiąt tysięcy / mieli
cztery działka z soba / Trebáscow dziesiąt.

55. Tu Janczátow sto w białych czapkách z kopiyntkami / bázro ge-
sto y /

sto y ścisło. było do kilkanaście tysięcy młodszy / mieli teci teci / brzo
dzy rusznice długie / y ścisłe : działa mieli trzydzieści / wozow dwa
dziesiąt z rzeźbami.

56. Czorbardziejow pod kłami / z temi Janezarami sta abo tes
chata gromada niemala z Komistrzami : przytych piechory z lu
kami y z spiszami / pięć tysięcy / pod piorami strusiami.

57. Pułkarsze Cesarscy starszy / barzo sumno iechali / woyskowi / w
barwie na koniach / każdy Janezarkę w ruku / parę pistoletow w ruku / y
luz dobry / y ścisłe : prowadzili działa sto burzacych kulami wielkiaz
dami / wotmi / y konni : sto y stonow trzech / podzono wotow cztery
sta : bo który nie mógł chodzić / abo ochramat / abo sie zmoidewał /
tego zabito / y nasolono / abo wwedzono / a iniego zaprzeżono : wies
dziono mutow trzy sta z rzeźbami : Konnych było sześć tysięcy / Pie
chory pięć tysięcy dobrego chłopia / w zawoiach pięknych / pułdział
kow prowadzono pięćdziesiąt szlucistych szajenskich : baranow sześć
set / wozow sto trzydzieści / Trabazow iechalo szesnastie / Wobent
stow z columbasami trzydzieści / mostatku Baza iechal ze trynastą
szelcow dobrych.

58. Czansow potym iechalo w zawoiach Dwanastich frogą gro
mada / przy nich piechory pięć tysięcy / Konnych sześć zbrojno y po
rzadnia.

59. Chodzielowie konni wotekiey liczby y frogiey / była ich frogą
gromada było woyska roznego z niemi potesnego do trzydziestu tysią
cy / w pancerzach z spiszami / y z Janezarkami / działa mieli sześćdzies
iat polnych / w każdym sto wotow cztery / mutow było dziesięć
pięknych z rzeźbami.

60. Chodzielowie / Luitrowie pieśo / w zielonych zawoiach / z li
niey Młachometowey y Termis / tych było sześć tysięcy / barwa pie
śna / swietna / ludzie leci brodaczę : sto piechory przy nich siedm
tysięcy / Konnych trzy tysiące : prowadzono eu mutow kilka set / wiele
bladow także / stonow dwa / ścisłych wozow sto więcej niż sto / ha
kownic sto prowadzono.

61. Czansowie pokoiowi / Laitrowie swietno od zlotą / Pamięt /
peret / y srebra / konno / było ich więcej niż pięć tysięcy / piechory dwa
tysiące z dziesiątami.

Badye

62. Badytowie pod ściecia Chorągwi lednaskimi konno. wiele
muru z frędzla y z kutasami białymi. Leż inermes, było ich
pieć tysięcy, przy nich pieśnych z łpisanu dziesięć tysięcy y s rusni-
cami: było y Kopynika więcej niż trzy tysiące.

63. Znowu Chodźciow konnych w zielonym kostoronym nakry-
ciu / było piećnaście tysięcy: między nimi Ci saski między innymi
zakazyty kostorony wojenny: Piechory sio dwa tysiące, sio mulow
proźnych pieć set / cudnych / czarnych wozow skarbnych dwaście.

64. Znowu Badytowie. Lmiewie / z pokolenia Machometo-
wego / w zielonych kostoronych zawoiach wielka gromada za temi
sio zakow kilka set w takt spiewających / y Dziadew krzyżących /
było tego kilka tysięcy: przy tych dział było sześć dziesiąt bązo
wielkich / a małych czterdzieści Trebaczow siesnaście / mulow sio
lepiej niż sześćdziesiąt. Potym przewadzono prechy: ołow / kule /
sio piechory pieć tysięcy / konnych 2. tysiące zbrojno / lud wojenny.

65. Znowu dwadzieścia tysięcy Janczarów starych katanow
wojskowych bywalcow z długimi Janczarkami y z szabłami sár-
tno y strojno w kopałkach rogatych: przy nich konnych sio zbroj-
nych z piećnaście tysięcy / między nimi działek polnych piećnaście /
halewonic sio, moździerz y trzy sár / w wielkich halewonic coś wiele ná-
sześćdziesiąt y mulach / wozow sio z rzeczami y skarbnych pieć dzies-
stat sártnem czerwonym dobrym nakrytych: potym wozow sześć ko-
piy z preporeżkami: potym Chorągwi roźnych w kupie dwole ście-
niesiono nowych / co miano rozdawać w obozie Chorażym: woiewo
pedzone cztery sár dobrych dla żywność / y ciągnięcia dział.

66. Potym Badytow kilka dziesiąt / przy tym wojska pieśego
sześć tysięcy: za nimi Bąsow roźnych gromada zbrojno / armatno /
światno y kostoronic: potym konnych siedm tysięcy zbrojno: po-
tym Wezerowie roźni. Saliman Bąsa z Dziaser Bąsa Zamierstim
Kapitonem Kiwan Bąsa / Mustaw Bąsa: náostarku Baimakan
Bairan Bąsa, z Jachia Mustyn: w sisy cy ci w białych śaciech / y
w sisy cy sie nam Chrześcianem klaniałi głowami, bośmy inż byli od
Badytow Machometanskich powstałi: sio potym Kopynikow le-
piej niż dwadzieścia tysięcy z strzelba dluga ná ramieniu: piechory

piąc tysięcy z bitykami y z lukami: działek trzydzieści miernych /
wozow dziesięć / wielbładow czterdzieści / mulow dziesięć z troma-
kami nakrytych sukrem.

67. Potym Wysłiwo Cesarstie / prowadzono pšov rejných
Pilká tyściey blisko chterech / między Koremi byli y Brytani od Pá-
ná Postá Pána Trzebinskiego oddane: przy tych było konnych y pie-
sych trzy tysiace. Wysłowcow pułkarská / wozow dziesięć / mulow
osm / Jánčárov sto / potym konnych z lukami trzy tysiace / str. do w
z bitykami a z spivami dlugicmi ostrými trzy tysiace.

68. Kom potym Cesarstich piecdziesiat strojno od zlotá y kámes-
ni drogich prowadzono / czápragi sádcene drogic dekami kostrowne-
mi przybryte / siodlá od zlotá opráwne y sadzone Rubinami Szmar-
rágdy / Dyamentami / Szaphirami / y iestmi kámienní / przy nich
sto piechoty trzy tysiace z jánčárkami / a čtery tysiace z bitykami /
ná každým siedle zbrojá / y bysák zlocisty ležal pod kítami kostrowne-
mi / každého konjá prowadzilo para Jánčárov w dlugich sátrách
háttasowych / y rogátych czapkách pod pierzem strusím białým /
działek prowadzono czterdzieści miernych / hátkowic sto wielkich y
dlugich ná kótkách y z puskarzami / wozow šest wielkich z rzečami /
mátych dwánásce.

69. Szalákw pieszych sto siedm tysiacy pod białemi kítami y
šerokými / w dlugich białych kósalách ná páncierzách / iák ná smierc /
w kárankách záš rožných z lukami / akoležány w pásá / sli bárzo gesto
y ščíslo / we šrzodku tych / ná wielbładzie przyprowadzonym z Mies-
chy / potomek zacny Máchometow / ten wielbład Arámitem želoa-
nym nákrity techal / przy nim dwá tysiaca konnych zbrojnych techá-
to / y woz šárbný z čymś wielkým / piechoty wokoło co trzymáli piec-
dziesiat dybrey / chłop w chłop: dział osm wielkich / mátych také
osm / mulow šest.

70. Tu Cesarz sam swa osoba / chłop šrzodni / wrodziwey twa-
rzy / pełney brody čarney čhebogley / ožu čárnych / wlasny iák náš
niegdy nieboššýł Pan Oborski / ktorego ná Kókošiu pod oko kópja
przabito ná wylot / w čerwonay Arámitney ferezey / kótnierz šoboli
dlugi / w zawoju wielkim wysokim kostrownym / dwie kítie wišac
mierni

mierne po bokach między kramami / po lednym pierzu żorawim białym
dzwonie y cudownie szerołim / zapyony kostowne rubinowe / koni
dny ciślawy / w którego naczęle trzy białozorze nożyki cudne z zapona
kostowna / rząd szerozłoty / wielkimi dyamentami sadzony / z
prąg przed drogiemi kamieniami / nieznać jakiej jest matercy / na
wsytkle strony iadać / czynił pokłon głowa / jakoby pozdrawiać /
co y nas Chrześcian nie minęło od niego. Gdy na nas tak insperatę
wezwał. bo sie nas tam gości. Coś. Pi. Posał byi wsytkich Chrześcian
w kupie spodziawał / a obróciwszy sie na inna stronę znowa tedy na
nas poryzał długo sie nasicy gromadney kupie Chrześcian przypa
truiac / a swote pompe y potęge woyska okazyiac. Przy nim tedy
iechalo osob zacnych Panow przednich pod tysiac / każdy niewypo
wiedzianie stroyno / swietno y kostownie / za temi iechalo czeladzi y
dworzan lepiocy niż dwa tysiac / potym woyska za niem iechalo ze
dwanaście tysiacy konnego / y tyleż pleszego przebranego / konnu
nego żołnierza zbroyno / armatno / kostownie / y swietno bärzo od zlor
ta y srebra / potym iechalo znowa kupami / y gromadami / w pułkach
żolnierza do kilkunastu tysiecy / potym dział prowadzono sto wiel
kich / sto mitych / pułkarsow kilkadziesiat / mutow dwieście / wiel
bladow sto y dwadziescia / ostow pułkarska / wołow trzy sta / prow
dwiescie / bäranow cztery sta / za temi piechoty sto szesc tysiecy z
ianezarkami y dzidami / szable w boku / konnych sto. Potym iechalo
Arabow tysiac koni zbroyno / a bez zbroie piec tysiecy z lukami y z
dzidami / szable w boku / prowadzilo piechoty tysiac dziesiec dział
burzacych / malych także dwieście / hakownic sto szescdziesiat na
kolkach / wozow z rzeżami czterdziesci / mutow dwadziescia.

71. Pokoiowych tego iechalo bärzo wiele stroyno / bogateo / zbroyno /
no / armaeno / szaty y rzedy w koni bärwiane / wartkoże maia długie
rozpuśżone koto vsu / brody gola / z tych Baskowie bywaia między
niemi iechal Wogilo Gospodarczył / bylo w tey kupie ludzi pod dzies
sieć tysiecy / piechoty bylo cztery tysiac z dzidami dobrej.

72. Potym Konuchowie / y Bärłowie iechali stroyno / przy nich
konnych osim tysiecy / pleszych także osim z rusnicami y z lukami /
działek szesc wielkich / malych też szesc / tu Choragwot niesiono zwie
nionych

nieużył czterdzieści do obzaju / sio Trebaczow trzydzieści / Dolesow
czterdzieści / y stonia prowadzono z dziesięcia wielbiadow.

73. Tu muzyka stroyna iechala rozmaita Cesarzka Szurmieje /
Piszkowie Trebacz / Bebenisowie / y insza muzyka tego p. ywar
tna / byl krayk rozmaity / ale ze w zamieszaniu / tedy dzwonek Echo
zdalo / ale koby to mogl opisac / trudno : giewyby y rozumu nie sta
lo / y do wiary kto niewidzial / niepodobno sie temu zda y widzi : lecz
niech wierzy kto chce / w psak nie jest to *Articulus Fidei* : bylo w puiku
w tym osm tysiecy dziatek szesnascie miernych.

74. Spacowic / to jest Szlachta / iechali pod seccia Cheragwi
nowych ale roznych / Konni z kopijami : brojno / bylo ich dzierwiec
tysiecy / a piezych szesc tysiecy.

75. Pokotowych mnieyszych / y Sekretarzow gromada niemala /
strojno konno / szarno / y armatno / przy nich konnego zol
nierzstwa szesc tysiecy / piechotnego siedm z dzidami y z rosnicami /
dziatek dziesiec / y hakownic sto dobrych y dlugich muskow sto : przy
tych iechalo Mysliwcow roznych / z ptaki / Sokoly / Jastrzaby /
Brogulcami / Bialozorami / y innymi ptastwymi ktorych w nas niemasz
w Polsce / niesiono to ptastwo w kapturach / z niemi wozow trzy
dziesci / szarnych zas z piecdziesiat. Iechalo Basow dziesiec
starych / ktorzy Cesarzowi odradzali od wojny / y ci sie nam uklonili
glowami z koni swych / mieli na nas patrzac : nawet posla do nas /
zebyśmy sie niefrasowali / ze to Cesarz nasz na Chrzeszcziany ledzie z
druga / zesmy czapki nie zdieli przed wami / bo w nas tego zwyczaju
niemasz / dosyc zesmy Chrzeszczianom szczyliwi / a za Dalibog bedzie
pokoy / szegomy szczyemy sobie z Polaki bo sie nam dobrze dali znać.
Podzielowalismsy za to ony w Basem / mowiac : ze my sie o to nie
frasujemy / gdy Chrzeszczianie maja rece / konie / y bronie z szelba
dobra / beda sie bronie / a z waszesa Polacy / nie dadza sobie w nos
dmuchac / choc y z Moskwa walca. Skoro im to szuga powie dzial /
smialali sie / y znowu do nas glowami pok on wzynili / a myśmy w ter
czas pili dobre wino y byli weseli / iak naszy Polacy nie zaciezowego serca /
lecz animuszu dobrego y serca wesolego zawose / y dziwowali sie Pogani
nie / zesmy sie nie ta wojna nie strachali / za temi iechalo konnych stro
ga. rzec

ga rzeć/ było pod dżewieć tysięcy/ pieśych sztery tysięce.

Tu sie kończy Woyskowa wyprawa.

76. Tu sta kareta Cesarzka kosztowna w sześć koni worených Tur-
skich bärzo cudnych/ wшыtka miasto żelazä od złota/ złotogłowem
przednim pokryta/ galki żłote y nä wierzchu y w oknäch/ sory także
od złota y wzdry/ sło kolo niey iakoby Lokatorów sło / pięknie od złoto-
wu obräných z iänżarkami złotistemi y z dżidami trzćiniänemi ostro-
żakowanemi / frändzla kolo karety złota y z kämiešmi drogimi: po-
tym Rydwan także złotogłowem nakryty/ uno verbo, kosztowny näd
wymyśl we sztery konie / trudna wymowić y opisać zgalä / y czasu
niemäš / bo by wiele pämietäc trzeba / ä nie bärzo nam też säm było
weselo: tu sło Konnych od wymyślu stroyných / bärzo kosztownie y
drogo obräných od złota / od srebrä / od perel / od kämiešmi drogich /
y od sat kosztowných / w zawoiäch bärzo z kätami drogimi y z za-
ponami / było ich dwänasćie tysięcy / to jest / Kopynišä z proporcya-
kami / potowä ich w шыпакäch złotistých / w шыткlich zbroie y päń-
cerze złotiste / konie dobre / häcno / päkäše od złota sädzone ä drogic-
mi kämiešmi / iänżarki także od złota y kämiešmi drogich / rzedydzi-
wnie cudna robota y drogie näd wyżay: za niemi sło dział dwie-
šćie wielkich / rožnych sło y trzydżiesći / hakownic nä kolkäch osädzo-
nych wielkich / iak nä trzy sažnie długich pieć set / Sturmakow pie-
chotä niostä trzy stä mosiadzowých / co z káždego može strzelić dzie-
sieć razy raz näbiwšy / iakie też tu w Polšce sa äle rzadko: za temi
piechotä stä Cesarzka w bärwie/ było ich dżiesięć tysięcy z długimi
rusznicami nowemi / ä takie / co gdy kurek podntesie / to sie zaraz y
näkreći kolo / miastä tä piechotä y dżidy długie trćiniäne ostre / sło
parä koniow.

77. Potym stä Lekyka kosztowna / oknä kryształowe / od złota
bärzo šwietna y drogich kämiešmi / w niey sło pare malow cudnych y
wielkich / nä nich miasto rzemienia křämieš czerwony z prečkami zło-
temi / kolo niey sło Lokatorów pięćdżiesiat / w bärwie šumney / z ära-
mata / z rusznicami długimi złotistemi: Potym Konnych sło
sześć tysięcy z dżidami zbroyno / pieśych sztery stä z iänżarkami
w päncersäch.

Potym

Porzym siedl Rydwan prawie C. s. s. i. k. storony / siucnier / si. biel-
no. y barzo chedogo zrobiony / sio w nim czterechdzianetow barzo
cudnych y wielkich / nakryty srebroglewem / inſe rzeczy od zloraciu-
ona robota y wymyslna.

Żatym sio prostych Rydwanow siesnaście takze cudnych / w kro-
rych siedzielo pacholat kilkadziesiat piekney wrody / y kostownie
vbranych / w kazdym Rydwanie po siesci koni sio wychowatych / Po-
to tych Rydwanow sio Janekzlow armatno w pancierzach zlocistych
osm tysiecy / chlopow intowych grzeznich / siable od zlota y od sre-
bra oprawne : porzym sio ptechorcy z lukami y z dzidami cztery sta do-
brey : posym Lokziow sio miedzy Rydwanami piecdziesiat / piekne
vbranych / ale y ci armatno z rusnicami zlocistemi dlugiami za niesz-
mi prowadzono dziatek polnych trzydziesci / przy nich lechato kon-
nych trzy tysiace z dzidami y z rusnicami / siable w boku / po parze pi-
stoletow v teku / za temi sio Rozakow iakoby / Zarabow z lukami piec-
set koni / wyborneho y hozego ludu na raczych y predkich koniach :
porzym musow dwadziescia / a wozow z potrzebami czterdziesci.

Porzym sie wlektio halastry rozmaitey / y rozmaitego gminu / mo-
stochu / sarańcey rozney y prozney / co test / Bramarzow / Kupcow /
Szynkarzow / tych co test warza dla ludzi roznich / Ciotow / pieka-
rzow / roznich rzemieślnikow / Salwierzow / poslugaczow / znow
tych co masłoki y picie goouia rozmaite dla przedania / bylo tych lu-
dzi do siedmi tysiecy / maiac wotow trzynasctie set / wozow siescdzie-
siat duzych / w kazdym po osmi wotow / abo barwotow : sio barancow
piec set / Krow trzy sta doynnych / a kazda Krowa y wol niesli z soba
siana niemila kupa / y wiazanke.

Mieli takze y ci ludzie armate rozmaite / przy kazdym wozie para
pfora / Kostury / laciarnte / swiece lane / knoty do rusnic / topaty / moty /
ki / rydla / grace / kilofy do kamieni / y taki / y rachnia samych takow
do trzech tysiecy / a tyle dwole rydlow / mieli y siekter / rusnic / noz
Przesiwoa / y lancuchy wielkie do opasania na noc obozow / y woselakie
inſe rzeczy do przedawania / otow / prochy / knoty / syronosc / y inſe
rzeczy / y potrzeby obrozowe y wojenne / sio za niemi wozow z rzeczami
mi / cztery sta / a woselbladow / dwiesctie czterdziesci.

Kowoz

Kowalew / Slosarzow / Bawierzew / Puskarzew / Ciesli / Baw
Zucharzew / y inszych Rzemieslnikow sio w tedney kupie wolecy ni
trzy tysiac / mieli mulow pultora sła / wozow trzy sła / wielbiadco
sio czterdzieści / oslow dwie sście / koni trzy sła / wołow dwie sście / baw
tanow pultora sła.

A tak sie ta Machomet aniska / Bisurmaniska / Turecka / Poganiska
processya iako muchy / abo faranica / skonczyła : bo sie to wiotko iako
mgła / abo robactwo iakie / to czartow sście plemie / y Machometowe
pokolenie diabelskie synowie piekielni.

Leż to do wypisania porzadnego y do wiary rzyceż bärzo trudna /
ile temu kto tego wyiazdu nie widzial / kto w Turczach niebywal /
kto Kroniki nie czytal / y kto potegi y mocy Tureckiey nie wiadom /
y wieleby czasu bylo potrzeba wiele papiery / y wiecey pamieci do tego
aborozsadku y rozumu bystrego do poiecia Tureckiego Cesarza
porzadku y wyprawy iego : Kto by to chcial porzadnie opisac : a to
wolno czytac y nie czytac / wolno wierzyc y nie wierzyc / a to sie dla
ostroznosci prestatkow pise / aby lepiey Pana Bogä y goroczej prosili /
a ostrozniejszy w armata / w prechy y strzelba / także w żywnosci byli

Slysec bylo w Konstantynopolu / że mu Bäsiewie w slyscy od tey
woyny odradzali / ale iże odradzic niemogli żadnymi sposobami y
przykladami iako pod Choćimem / y inszymi dawnymi. Tedy Ces
sarzowi powiedzieli : Jesli chceś z Polaki woynie zäczac / z takim
iäszczurym Narodem / ztym / y mściwym / potężnym / odważnym /
walecznym / trwałym / bitnym / wojniacym / zarwse cwiężonym w bo
iäch / y dziełäch Rycerskich / tedyc sie bylo trzeba gotowac na to kil
kanascie lat / a dobrze / y porzadnie y odważnie / tak w swey zämi /
iako w Zordäch Tatarskich w slyckich / a miaw sly gotowosc inż przy
stoyna y dobra / tedy bylo za slygna przyczyna / opowiedziec przez
Genica y pöslä wielkiego woynie / ale przysiege / Pakta / Traktaty /
y Postanowienia tamac nie zda mi sie / ani sie godzi / bo nam potym
wierzyc y rfac nigdy w slyscy Gaurowie nie beda / y na nas sie bärzo
zważnia tego bliż y niż daley. To iedna y godna madrego rwa
żenia przyczyna.

Druga obwołać bylo y obestac Tatarsy / y wprawnic / żeby sie potes
znie mo

Śnie moca zebrałszy / kilka śląskow / Czarnym Złotym / Buchnaś /
Kłim / do Polski wpadli / y tam co sprawiwszy / y ich zburzawo /
tobie o wszytkim znać dāli / y miesyſce tam nam do przeszcia nagoto /
wali / y o gotowości ich / y ostrożności nam oznaymili : bo to Polak /
li woyna / a zgota nam nastrāśnieteyſza y trudna / a nie z kim innym.

Trzecia / zrozumieć bylo dobrze / Włocha / Multany / Szabaty /
Woiwode Siedmigródzkiego / Węgry ktorzy tobie y nam sa nienas /
wipni y niezyceliwi : zrozumieć bylo Cesarza Chreścian /
skiego co za *Spiritus* / y wola / y szesście tego teraz z Lutry : co za myśli.

Czwarta / zrozumieć bylo Krola Francuskiego / ktorzy ma w pra /
dzie z nami przymierze wleczne / ale *quis scit* / mōiać teraz woyska /
podosmdzieſiat tysiecy dobrego / co wiedziec co myśli / y myśleć bez /
dziej chorowiac sie z Polaki dobrze / a waleczny z walecznymi.

Piata / zrozumieć bylo naprzod trzebā Pana wszytkich Gaurow /
Naywyſszego Krola Rzymſkiego Papięza / iesli w pokoju z soba zyt /
boten gdy Krolowi Francuskiemu rostaże aby sie z ludem gōzie rus /
ſzyt / tedy go zaraz w ſucha / a na nāſze glowe wpađe / je nam piſtorz /
bedzie : bo wszyscy Chreścianie Papięza tak Bogā ſuchaia / czeza /
y waja / y wſelaka cześć y wēctiwość wyrzadzia.

Szosta / zrozumieć bylo Krola Perſkiego / y przymierze z nim wezy /
nić na czas / nimeſiny sie na te woynie z Polaki porwali : bo tak nas /
poźnie z iedney strony kuliac Pers / a z drugiey Polacy / tedy zle be /
dzie kolo nas / je nie traſimy do Konſtantynopola.

Siódma / trzebā bylo zrozumieć Rozaki Zaporowſkie / wiele ich /
może bydż / gdzie sa / czy w Moskwie / czy w Polſkie gdzie / czy na /
Zaporożu na ſwym Korzeniu / czy nie na Morzu do nas sie biorac : bo /
ci na nas bārzo zli Morzem y ladem woiuiac / tak pod Chocimiem /
dāli ſienam y Tatarom dobrze znać / bo nie każdy do Turek y do Zora /
dy traſi : bo to z Polaki woyna.

Osmā / czy sie sam Krol Polski tle terażnieteyſzy **W L A D Y S L A W** /
IV. mlody / zdrowy / waleczny y fortunny / ſwym ludem nam oprzec /
może / y zawnie opiera : ale rozumiem je gdy zechce / tedy od wszech /
Chreścian *ſubſidia* znaczne y pomocy mieć może : bo wszyscy Gau /
rowie w Polſkim Narodzie nadzieie y potęze ſwa maia : takoz to y /
my przye

my przyznać co prawda musiemy / tedyśmy ich nie pytali / jeśli ma-
na nas znaćnie (lige z soba weżyniwošy) nie pomoga.

Dziewiąta / też mozem rzec y rozumiec o Wołosy / Wegrách /
Mulanách Szabarách o Rákóczyrnášym Wotwodzie Siedmi-
grodzkim / o Tatarách bo ich miał Krol Polski siła w Mostwie : y
wodził je kontenci z Polaków / y brát á brát á nam pistora / y poro-
wiemy sie z motyka nášce.

Dziesiąta y wielka bázro / o czymesmy zgotá nie rozumieli / áni ná-
pámieci / ábo na báčeníu mieli / żeby miał Krol polski Mostwe tak
wielkie y m:žne Páńštwo y Czářštwo zwalczyć / y z niego triumpho-
wać / tylko swymi Polaki : żáczym to wštet nam wielki / y woyná
niebezpiečna y blisko podobno wtrátá Páńšwa nášego witečna :
Dobrze mowia : *Diu delibera , cito fac* , bo *Subita consilia , raro sunt
felicia* .

Jedenásta y niepodta / że Gaurów ábo Papieżników iest bázro sro-
ga liczbá y srogie Páńšwa to iest Papież głowá wšego Chrześcián-
štwá / Krol Hispáński / Cesarz Rákholicki / Krol Francuski / Krol
Wegierski / nuž tak wiele Xiażat / Biskupów / Páncw ; gdyby sie ná-
nas oburzyli / wniwoežby náše Cesarštwo rozprošyli / y pámieci nie
zostáwili / weżyniwošy lige z soba y z gode : y zgotá musím przyznać /
lešlišmy sie Krolowi polskiemu / tak trzynáście lat temu / pod Cho-
ćimiem / máiac siedmiroc sto tysiecy woyská / y po dwáctroc sto tysie-
cy Tatarów nieoparli ; idkožby sie mieli wšytkim Chrześciánom ó-
przec : trzeba nam to zároveň ná dobrym báčeníu mieć / y iák we-
zwierćiedle sie przegladáć / gdyž gošy Polák niž diabet / iák dozna-
wamy zároveň w každy wtarce z nimi / takze y Tatarowie : á to sie
woyská náše woleły przez cały tydzień przez Konštaneynople y imo-
niašto / y po stronách wšedzie / á wždy wátpimy byšmy co wygráli :
bo niewiemy co wšyscy Gaurowie myšla y co knia . gdyž *dubius e-
uentus belli* .

Dwunásta y oštáenia / Cesarzu žeć trzeba mieć woyská wiecey
dwáctroc ábo trzyctroc / niž miał twoy Antecessor pod Choćimiem / y
trzeba by nie jeden Oboz mieć / ále ze čtery á Tatarzy záponámi wciáž
taka stron puścić / tuka Rosów . Przymiže odemnie stárego Cesa-
rzu te

1311 te rade y perswazywa chcieli.

Cesarz to wystawawszy y temu Basy podzielowawszy/ niemogł dlu-
go y mowic/ ale sie zadumawszy dlugo w melantolicy mierzal trwo-
zac soba/ aż potym rzekł: wprawdzie to dobra y zdrowa rada/ ale
inż po czasie gdym sie inż zawiodł y ogłosił, co Abazy Basia winten-
inż tu nie poradzi nic ani wymyslim/ gdy sie sstalo/ nie lza nam/
tylko abo sie meżnie z Polaki bić y potylać/ abo przed potrzeba takich
media do Traktatow y pokoiu szukać/ żeby z godo y pakra (choć wie-
cznie) z nimi zawrzeć. iesli nam beda chcieć wierzyc y na to pozwo-
lic/ abo taki sposob nowego wojowania skuteczny y chytry wymyslic
y wynalesc. Cudzoziemcow rożnych na *consilia* prywatne wezwawszy/
y kontentacye nam znaleźne obiecuiac.

Rzecz ten stary Basia człek zdawna wolenny y meżny: Cesarzu/
trudna rada po czasie/ po zawodzie/ y po skłodzie: niemierzymy aż
doznamy/ acz niezawodzi pokusic się zesca y sprobowac/ iesli niepo-
może tedy zawodzi: alec slyszymy że zle nowiny z Wotoch/ z Muls-
tan/ y od Rakoczego/ że nąpęgo ludu Turckiego kilk tysiacy w We-
grzech na przeprawie zbawszy/ poslusznystwo wypowiedzial/ y zebra-
wszy sto dwadziescia tysiacy ludu/ przy Krolu sie polskim opowie-
dzial/ także Mulsani y Wotofa: coż tu daley czynic/ z gola nie
trzeba gorzey/ iakto iest: zle koto nas.

Tuż Krol Hispański odebrawszy flote/ z Indicy z skarbami
wielkimi tak wiele okretow/ zlotá/ srebrá/ kamieni drogich/ znacznie
triumphuie: y tak Cesarzowi iako y Krolowi polskiemu wielkie po-
mocy dacie y posyta iako wiadomosc mamy pewna.

Miedzy wszytkimi konsyderacyami wzwoyz miánowanemi/ teby y
to niepodleyfa ponderacya/ y godna madrego y rozsádnego wważe-
nia/ że Krol polski Wan tak waleczny/ y meżnego serca żołnierza ma-
lac tak wiele/ z Cesarzem Chrześciánskim/ y Krolom Hispańskim za-
jedno tchnac/ wielkie spowinowacenie z soba maia: zaaczym niepo-
dobna/ aby ich kro miał zwalezyc y zholdowac/ choćby sie o nie
wszytko piekło oprzec miało. *Ac/ quod sequitur specta*, wtrocce do-
swiadezym y obaczym/ co ta wojna z soba zaciagnie/ gdyż ieszże
żaden taki Monarcha z Cesarzow Turckich nie byl/ ktorzyby sie

Gaurom

Gaurom dostanale oprzeć mogli / albo wyniszczyć : a jeśli tego z po-
zacku ich y z zawziętego rozszerzenia niemogło być / daleko wiecey te-
raz nie może być / gdy sie już rozkrzewili wsiędzie / y bário nam sa
strájni / y przedzy nas oni wyborzenie mogą / gdy zechca / niżli my ich.

¶ Nam tedy wszystkim ludzom Chrześcijańskim wśelákiego Na-
rodu / káżdego stanu / ták Duchownym iáko y Świetckim / syciac o
frogiey gotowości y potozdy woyska Tarcckiego / trzeba nam goraco
y pokornie Pániá Bożá o zwycięstwo prosić / biorac y wyzywáiac so-
bie ná pomoc wprzód Bogarodzice Pánni przenaświetney / á potym
Pátronow Korony náney / y wszystkich wybranych y Świetych Bo-
żych : á máiac táka zupełna y niewatpliwa w Bogu w Troycy teo-
dynemu nádziecie / y w pomocy Obywátelow niebieskich / otrzymamy
to dali bog w krotce wszystko / o co prosimy / y czego sobie wespól z
Królem Je^o Mécia Pánem Nášym Miłosciwym / życzymy : gdyż
zdawná Cny Narod Polski od przodka swego y fundatora Lecha /
nieupátrniac nigdy tysiacow ogromnych / y po kilkátroć státysiecy
frogiego y niezłozonego zbroynego woyska / nie pytałac sie teź ani
bádáiac co zá lud / co zá poczey / y co zá pulki / ani teź nigdy czekaia
Nieprzyiaciela w obronnych zamkách / Míastách / y w Ostrogách /
ale záwse odwáżnym ánimńsem y śmiáłym sercem / śmieie káżde-
mu nieprzyiacielowi pole stáwiaia / pytałac sie nie o to wiele
ich / Ale gdzie sa z y zá takta Boża záwse z Nieprzyiac
ciol z Trumphem y z póctecha zwycięstwa
znáczne otrzymywáia / y spóla weselo
siejdáia : co day Boże y teraz!

A M F N.

V Sam Bogu iż to z łaski swey świętey spráwi/
 Jaz Móstwo/ ták z Turczinem nam pobłogostáwi/
 Da nam Tryumph otrzymác / fortune zwycięstwo/
 Pocięsy nas Chrzęścian / wynięszy Poganstwo:
 Wsiádayże iuz szczęśliwie Miłościwy KROLV,
 Czeka cie z woyskiem Hetman Koniecpolski w polu/
 Czeka cie wiele Pułkow z odważna gromáda/
 Czeka ármatny żołnierz z Kuskim Woiewoda/
 Zátazáiac Obozy / cne woystá sýkuiac/
 Száble ostre ná kárki Poganstie gotuiac/
 Czeka Senat z Paniaty / Kozak Zaporowski /
 Ukráiná / Podole / Wolyn / Powiát Kuski /
 Czeka Mázowşe / Wielcy y Máli Polacy /
 Litwin / Prusak / Podlász / cni dobrzy Junacy :
 Czeka wszelki Duchowny Páná Bogá prośác /
 Modlitwy swe nabożne do niebá podnośác /
 Czeka wśşe Chrzęścianstwo Triumphu z zwycięstwem
 Od Krolá WLADYSLAWA nád brzdlim Poganstwem
 Pátrzy ná cie KROLV Náš wśshellá Prowincya / (dia :
 Węgrzyn / Niemiec / Hiszpan / Wloch, chcec dáć subli-
 polstác murem potężnym wśshellu Chrzęścianstwu/
 Forteca / stroga Bázta / y wśstratem Poganstwu.
 Ja com sýkzal y czytal / piśe dla prostoty /
 Nie dla mądrych : lecz czynie winsuiac z ochoty
 Zwycięstwá tey Oyczyznie / KROLOWI Polskiemu /
 Wśshellu wobecz Kátholikom Krolstwu káždemu.

D Z I W C Y D Z O Z I E M S K I .

Ná dziwne mniemánie , y opáczne rozmowy , y rozumienie , różnych ob-
 cych Narodow o Cney Koronie Polskiej , odpowiedź krotka , iáke
 mowia : Inutilis quaestio , soluitur silentio .

Zdawna ; sie Narody rózne dziwnia / iż Koroná polska bedac tak
 bázro mala y w poszezodka nieprzytácioł osádzona / záwse sie
 meźnie wšy. Kim nieprzytáciołom y poteźnie značny odpor dáac / os-
 piera y odehymie / iádnemu zoidu żadnego Trybutu nie dáac . A co
 wielkja / że Miasł Zamkow / Fortec / y ostrozkow wárewnych niemáiac

Spytáiby teź iáki nátrez ex abrupto , y rzekiby : cur Polonia nõ
 esset cincta mœnibus : á Krol J. M. pan Miasł Miłosciwy coby
 ná to odpowiedział / rozumiem iáko o pánu y Krolu Chrześciánskím
 poboźnym / żeby rzekł : Ja bedac pánem y Krolém Batholickím /
 tedy wielkja y lepsza nádsiele záwse mam / wprzod w Bogu w Trocy
 iedynemu / w przyczynie przenaswietešey Bogárodzicielki / y w po-
 mocy wšech swietych y pátronow nášych polskich : átoż nie tak w-
 sam smiele Miasłom / Zamłom / Ostrožkom / Fortecom / obronno y o-
 strožno mirownym / Wálami / Kowami / Kopcami / Kosiámi / Ba-
 štami y Wiežami / strzelba gesto ognista poteźnie nárychtewánym
 iáko w sam w Bogu w Trocy iedynym / przy Wierze prawdziwey
 Batholickiey Rzymškiey .

Druga / że Polacy zdawná od Cnego y walečznego Kiazeciá przod-
 dek swego Pierwszego Lchá / nigdy nieprzytácioł swych w Miasł-
 stách y Zamłách nieczekáli / ále sie záwse meźnie polem w polu poty-
 káli / y z tad Polakámi názwani : skad káždy Krol polski , iáko drugi
 nieiáki Agis Łacedemonški / tákžey káždy Żetman y żołnierz polski /
 nie pyta sie quod sunt hostes Patrie sed ubi sunt , pokázuiac to / że
 non a militum numero pendere victoriam sed fortitudine , wwažá-
 iac y to / iže Omnia bella , non qui plures sunt numero rectè confici-
 unt , sed qui virtute sunt superiores .

Trzecia y nieomplna / ná czym sie Krol J. M. nigdy osukác y zá-
 wiešć nie može / gdy pokáże mile y žyczliwe Poddáne swoje ochotne
 Kroleštwá swego / gdy pokáże zacne Syny Korony in libertate os-
 ptywájace / one Rycerstwo Korony Polskiej ; y rzecze : wšiacym ser-
 cem smieję

sem smiele / te sa moie mienia, te sa moie wieże / to obronę y straż mo-
ją / to oniemylne y niezwalzone Fortyce moie / y propugnacula pe-
rone / nigdy iestże od żadnego nieprzyaciela nieprzetomane / gdyż
non Saxis, aut lignis, non mænibus, propugnaculis, aut vallis. Ci-
uium fortitudine munita est, Resp: Polona, ale Szlachta Koronna
y meźnemi odwagami ich śmiałego serca.

Dla tegoż Cna Polska Korona non eget mænibus, quoniam iu-
uentutem alit, & fouet idoneam, & eo vltq; porrigi diciorem quo-
usq; pertingeret armis, y zároveň z łaski Bożej K. J. M. Pan Wład-
k Mitosiewicz ma żołnierzą z swa potrzebe niepożyczając go v Sasiam
domow / ale y owsem dodając obcy Narodom: ma zároveň z łaski Bo-
żej ćwiczenia swego sękoley domowey ćwiczonego żołnierzą z potrze-
be / ma acerrimos propugnatores communis libertatis, iako sie nie-
raz pokazało przeciw Moskowie / y potędze Turckiey: Non degener-
rant filij à Patribus, y pi'nie muniunt Patriam virtute.

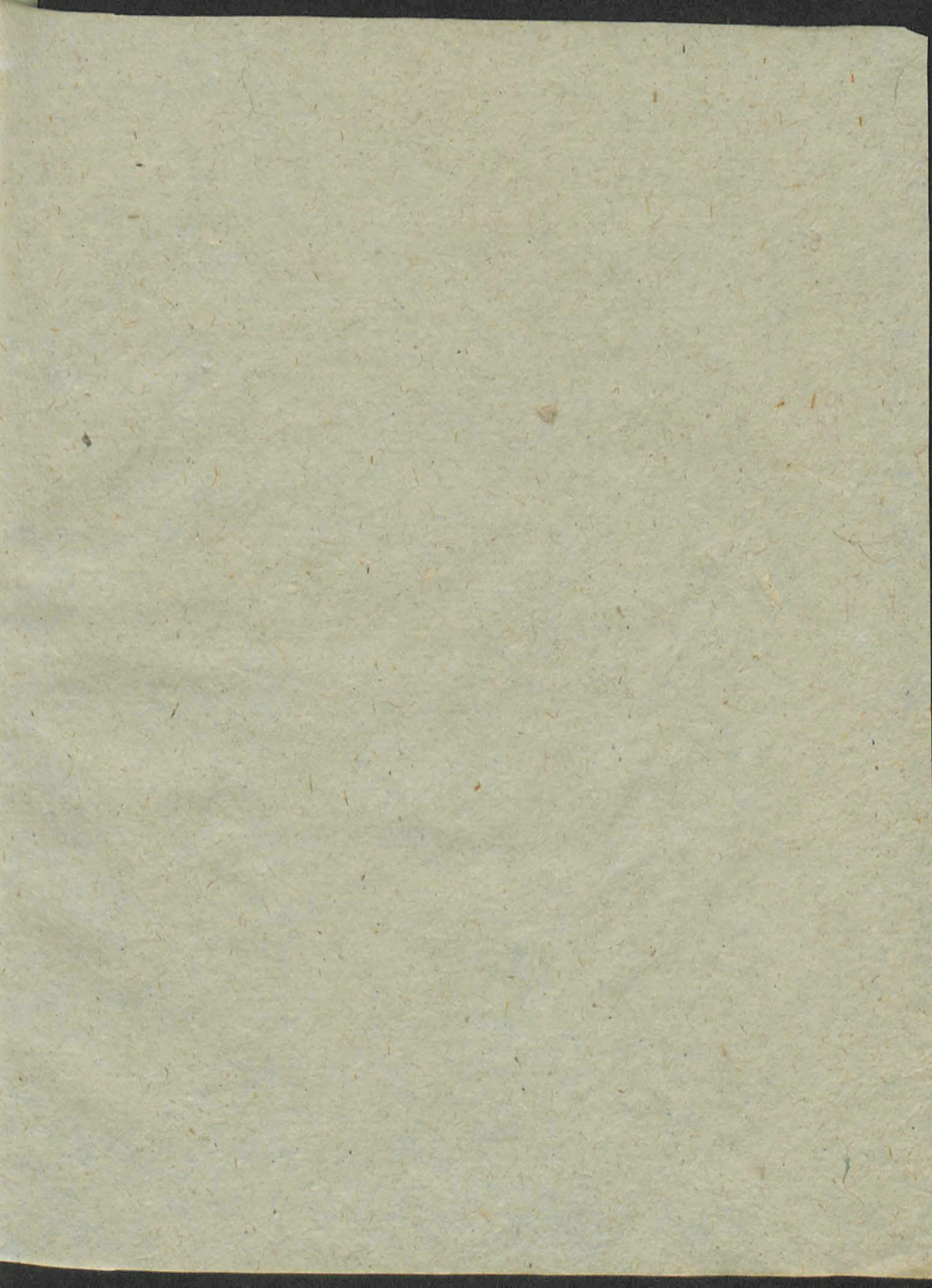
Może sie bezpiecznie chwalić y śczyć K. J. M. Pan Wład-
k Mitosiewicz / niżeli on Antacides Spartański / Który muros Sparte
dicebat iuuenes Spartanos, lines autem Spartanae dittonis, lancea-
rum cuspides: Aprzetę non eget Polonia mænibus.

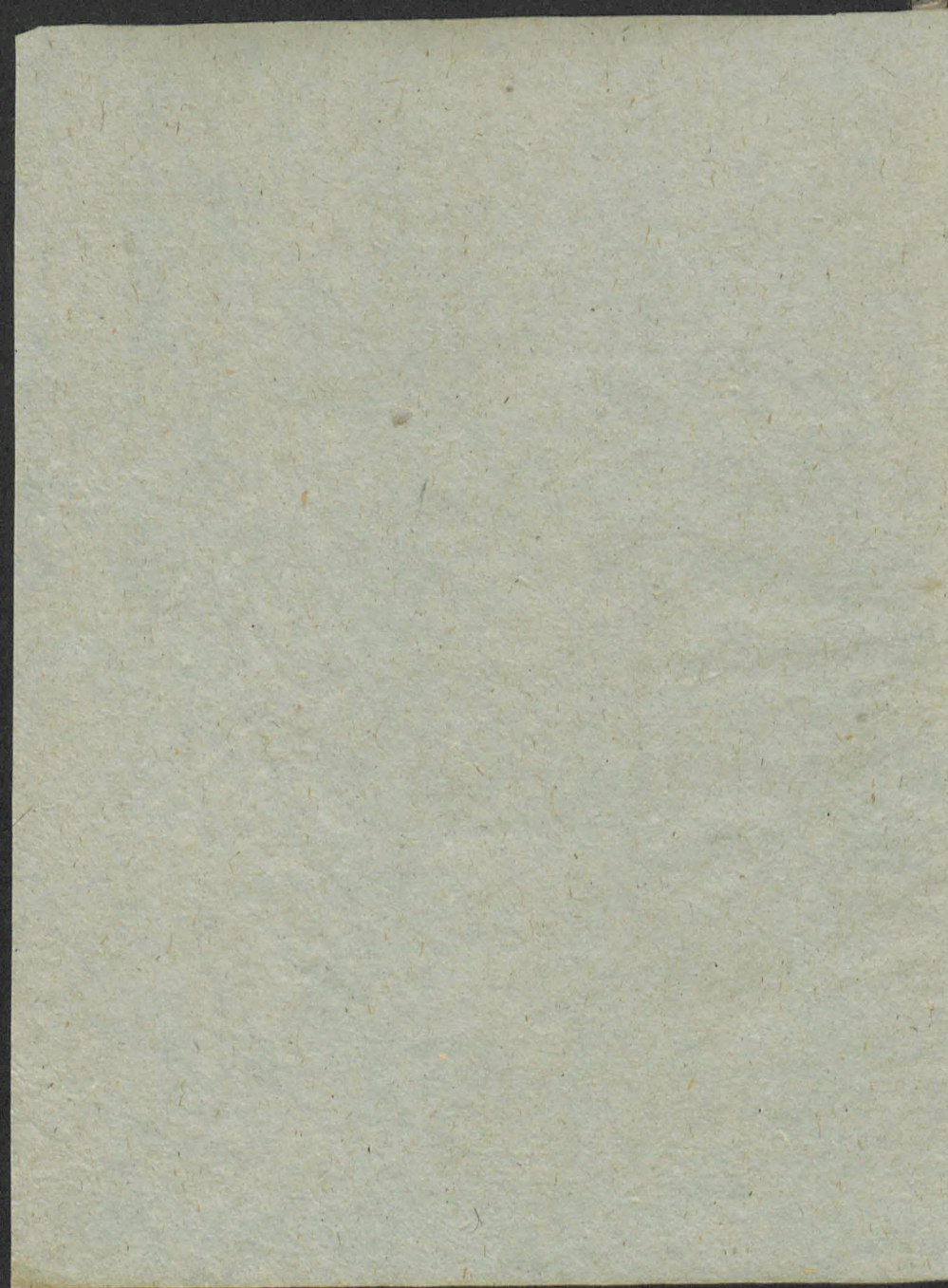
Bog w Troycy iedyny Krol J. M. polskiego y Krolstwa ies-
go zdawna strzeżt od nieprzyaciela, strzeże / broni / y strzedz dale
Bog będzie / Amen.

**Mysł co chcesz Turku / przecieć marnie zginąć
Od Polskiey ręki; niemoże cie minąć:
Bo paktá łamiesz / niezbożny bluznierco/
Krzywoprzysiężco.**

225
29

7725

29

